

وزارت تعاون، کار و رفاه اجتماعی

مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

تعاریف و معانی

بیمه بیکاری

(ویرایش نهایی)

مهرماه ۱۳۹۳

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

به منظور انسجام، مقایسه پذیری و یافتن ابزارهای مطمئن برای ارتقای کیفیت تولید آمارهای رسمی کشور، موضوع شناسایی واژه های تخصصی وزارتخانه متبوع و استانداردسازی آنها به عنوان یکی از فعالیت های این مرکز در دستور کار قرار گرفته است. این امر به عنوان بخشی از استانداردهای آماری و در راستای توصیه های بین المللی و ملی در تولید آمار می باشد. لذا در سال ۱۳۹۳، واژه های مرتبط با اداره کل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری که سال قبل بررسی و به دفتر استانداردها و نظارت بر طرح های آماری مرکز آمار ایران جهت استانداردسازی در سطح ملی ارایه شده بود، جهت استانداردسازی در سطح ملی، با همکاری این مرکز، اداره کل ذی ربط و مرکز آمار ایران مورد بررسی مجدد قرار گرفت. بر این اساس لیست واژه ها و تعاریف استاندارد شده (ویرایش نهایی) در ادامه بیان گردیده است. با توجه به استانداردسازی این واژگان در سطح ملی الزامی است این تعاریف و مفاهیم در تدوین آیین نامه، دستورالعمل ها، قوانین، طراحی سامانه ها، ارایه نتایج و گزارشات مدنظر قرار گیرد.

در پایان از همکاری و مساعدت **سرکارخانمها ملک پور و جوادی و جناب آقای قاسم لو**، معاونین اداره کل ذی ربط و کارشناس مرکز آمار ایران که در استانداردسازی واژه های اداره کل حمایت از مشاغل و بیمه بیکاری زحمت استانداردسازی را بر عهده داشته اند، کمال تشکر و قدر دانی را دارم.

همچنین مرکز آمار و اطلاعات راهبردی، به عنوان دبیرخانه کمیته آمار بخشی آمادگی خود را برای دریافت واژه های تخصصی هر اداره کل یا سازمان تابعه به منظور استانداردسازی واژه های مربوطه جهت ارایه به مرکز آمار ایران، اعلام می دارد.

سید نعمت اله میرفلاح نصیری
رئیس مرکز آمار و اطلاعات راهبردی

فهرست واژه‌ها

صفحه	واژه
۱	بیمه بیکاری
۱	حمایت تامین اجتماعی
۱	کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری
۱	حق بیمه بیکاری
۲	متقاضی بیمه بیکاری
۲	فاقد شغل شدن بدون میل و اراده
۲	مقرری‌بگیر بیمه بیکاری
۲	مقرری بیمه بیکاری
۳	تغییر ساختار اقتصادی کارگاه مشمول قانون کار
۳	شغل ساده
۳	کارگر دارای شغل ساده
۳	کارگر فاقد مهارت
۳	کارگر نیمه ماهر
۴	کارگر ماهر
۴	کارگر متخصص
۴	گواهی‌نامه مشابه گواهی‌نامه مهارت فنی و حرفه‌ای

بیمه بیکاری

یکی از حمایت‌های تامین اجتماعی است که سازمان تامین اجتماعی بر اساس آن مکلف است با دریافت حق بیمه بیکاری مقرر به کارگران مشمول قانون بیمه بیکاری^۱ که طبق این قانون فاقد شغل^۲ شده و از سوی اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی معرفی شده‌اند، مقرری بیمه بیکاری پرداخت نماید.

حمایت تامین اجتماعی

بر اساس قانون اساسی، حقی همگانی و شامل برخورداری از تامین اجتماعی در مواردی مانند بازنشستگی، بیکاری، از کار افتادگی، نیاز به خدمات بهداشتی، خدمات درمانی و مراقبت‌های پزشکی است که به صورت بیمه به افراد داده می‌شود.

کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری^۱

کارگر مشمول قانون کاری است که تابع قانون تامین اجتماعی است.

حق بیمه بیکاری

سه درصد از مزد کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری^۱ است که تمام آن توسط کارفرما پرداخت می‌شود.

^۱ قانون بیمه بیکاری: قانونی است که به منظور حمایت از کارگران مشمول قانون کار و تابع تامین اجتماعی که بدون میل و اراده خود، فاقد شغل شده و آماده به کار هستند، تدوین شده و در سال ۱۳۶۹ توسط مجلس شورای اسلامی به تصویب رسیده است.

^۲ فاقد شغل: فرد، دارای اشتغال مزد و حقوق‌گیری یا خوداشتغالی نباشد.

متقاضی بیمه بیکاری

کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری است که بدون میل و اراده خود فاقد شغل شده و آماده به کار^۱ است و تقاضای کتبی خود را به اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی ارائه نموده است.

فاقد شغل شدن بدون میل و اراده

وضعیتی است که کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری توسط کارفرما اخراج شده یا کارگاه مربوط تعطیل شده است و یا این که علت فاقد شغل شدن کارگر مشمول قانون بیمه بیکاری بر اساس میل و اراده شخصی خود مانند استعفا، کوتاهی در انجام وظایف محوله، عدم رعایت آیین نامه انضباطی کارگاه یا تغییر ساختار اقتصادی کارگاه نباشد.

مقرری بگیر بیمه بیکاری

متقاضی بیمه بیکاری است که از طریق اداره تعاون، کار و رفاه اجتماعی به شعبه تامین اجتماعی به منظور دریافت مقرری بیمه بیکاری معرفی شده و برای وی مقرری بیمه بیکاری برقرار می شود.

مقرری بیمه بیکاری

مبلغ پرداختی ماهانه به مقرری بگیر بیمه بیکاری است که میزان و مدت استحقاق بهره مندی از آن بر اساس سابقه پرداخت حق بیمه بیکاری، و متوسط مزد، حقوق یا کارمزد روزانه کارگر مشمول بیمه بیکاری مشخص می شود.

^۱ آماده به کار: فرد، برای مزد و حقوق بگیری و خوداشتغالی آماده باشد.

تغییر ساختار اقتصادی کارگاه مشمول قانون کار

هر گونه تغییر و بازسازی خط تولید، جا به جایی کارگاه مشمول قانون کار و ماشین آلات آن به منظور کاهش وابستگی اقتصاد کشور از سلطه اقتصادی بیگانه، و بهینه کردن تولید است که به منظور تحقق سیاست‌های اقتصادی و اجتماعی دولت صورت می‌گیرد.

شغل ساده

شغلی است که انجام آن نیاز به کسب مهارت، آموزش و تجربه ندارد.

کارگر دارای شغل ساده

کارگری است که فارغ از میزان تجربه و مدارک آموزشی و مهارتی که کسب کرده است در یک شغل ساده مشغول به کار است.

کارگر فاقد مهارت

کارگری است که مهارت لازم برای انجام شغل مورد تصدی خود را نداشته و آموزش‌های مورد نیاز آن را کسب نکرده است.

کارگر نیمه ماهر

کارگری است که دارای گواهی‌نامه مهارت درجه دو یا درجه سه فنی و حرفه‌ای یا مشابه آن بوده یا تجربه کافی (حد اقل پنج سال) و یا حد اقل مهارت کافی (دارای مدرک دیپلم فنی و حرفه‌ای، یا کاردانش آموزش و پرورش) مرتبط با شغل مورد تصدی خود را داشته باشد.

کارگر ماهر

کارگری است که حد اقل یکی از مدارک ذیل را که مرتبط با شغل مورد تصدی وی است، داشته باشد:

- ۱- مدرک کاردانی آموزش عالی یا مدرک معادل^۱ آن
- ۲- گواهی نامه مهارت درجه یک فنی و حرفه‌ای یا گواهی نامه مشابه آن

کارگر متخصص

کارگری است که حد اقل یکی از مدارک ذیل را که مرتبط با شغل مورد تصدی وی است، داشته باشد:

- ۱- مدرک کارشناسی یا بالاتر آموزش عالی یا مدرک معادل^۱ آن
- ۲- گواهی نامه مهارت ممتاز فنی و حرفه‌ای یا گواهی نامه مشابه آن

گواهی نامه مشابه گواهی نامه مهارت فنی و حرفه‌ای

مدرک معتبری است که توسط وزارت خانه‌ها، سازمان‌ها، موسسات و آموزش گاه‌های آزاد و مانند آن پس از طی دوره آموزش مهارت در هر سطحی، مشابه با مبانی نظری و عملی استاندارد آموزش مهارت فنی و حرفه‌ای در رشته یا حرفه‌ای خاص اعطا می‌شود. این مدرک نشان‌دهنده کسب مهارت مورد نیاز توسط فرد برای ورود به بازار کار و یا ادامه فعالیت در آن بوده و تاییدکننده صلاحیت حرفه‌ای فرد برای احراز شغل مرتبط با مدرک کسب شده است.

^۱ مدرک معادل: مدرکی است که از سوی برخی سازمان‌ها یا موسسات، در ازای گذراندن برخی از دوره‌های آموزشی عالی اعطا می‌شود یا به فردی که بر اساس ضوابط مشخص، موفق به طی کامل دوره آموزش عالی تحصیلی خود نشده، داده می‌شود. این مدرک در برخی موارد برای ادامه تحصیل در سطوح بالاتر مراکز آموزش عالی و یا استخدام، معتبر نیست.